

Els acords d'Ohio han sofert d'una gran fragilitat inicial. Unes hores abans de la signatura tot estava encara en l'aire.

UNA FOTOGRAFIA MASSA MOGUDA

La fragilitat d'aquesta pau fa pensar que aquest és el penúltim esglaó de la configuració definitiva de l'antiga Iugoslàvia. Però els dubtes de l'inici podrien pesar en el futur.

ARXIU

Durant la matinada del 21 de novembre, quan faltaven poques hores perquè el president dels Estats Units anunciés al món l'acord de pau sobre Bòsnia, l'ambient a la base militar de Wright-Patterson de Dayton (Ohio), era netament pessimista. Després de vint-i-un dia de negociacions ininterrompudes, amb centenars de mapes i de documents sobre la taula, la catàstrofe planava sobre la sala d'oficials de la base, un dels principals punts de reunió. Els terminis imposats per l'administració nord-americana s'anaven succeint sense que Slovođan Milosevic, Franjo Tudjman i Alija Izetbegovic superessin els últims obstacles.

No sols era la qüestió del corredor de Posavina, franja de territori que uneix les conquestes sèrbies orientals i occidentals. Eren més qüestions territorials, la més mínima objecció a les quals significava canvis globals i fins i tot constitucionals. Absolutament esgotat, incapaç de veure una esclatxa que deixés entreveure el final del túnel, el ministre d'Afers Estrangers bosnià, Mohamed Sacirbey, va sortir a parlar amb els periodistes i els va dir: "Hem fracassat. El temps s'ha esgotat". Unes hores després Milosevic, Tudjman i Izetbegovic es donaven fredament les mans. L'acord era un fet.

Aquest breu passejada per sobre la fulla del ganivet entre el fracàs més absolut i l'èxit del consens il·lustra fins a quin punt els acords

d'Ohio són sotmesos a la pressió de la seva pròpia fragilitat. Algú ha qualificat aquesta pau de "pau amb fòrceps". Ara es tracta, doncs, que les importants lesions que ha sofert la "criatura" nascuda a Dayton no siguin en el futur fatals per a la seva vida.

El pastís. Croàcia ha aconseguit la millor part del pastís: un cop recuperada la Krajina, s'ha assegurat el retorn de l'Eslavònia Oriental i situa croats i musulmans bosnians definitivament sota la seva ègida. Milosevic ha aconseguit per fi que la comunitat internacional aixequés el bloqueig contra el seu país i, un cop abandonat, almenys de moment, el somni de la "Gran Sèrbia", obté, en contrapartida, la consagració de la República Sèrbia de Bòsnia. Una entitat que, tot i enquadrar-se, a Ohio, dins la Bòsnia unida, difícilment seguirà en el futur cap altre camí que no sigui el de Belgrad. Izetbegovic, finalment, aconsegueix –i no és pas poc– que s'aturi el genocidi contra el seu poble. A Ohio també ha estat de part seva la raó històrica: una Bòsnia unida, una única capital (Sarajevo), un únic govern i un únic parlament. Però aquests són conceptes que serà molt difícil de portar a la pràctica, entre més raons perquè aquest país no tindrà un exèrcit sinó dos: el croato-musulmà i el serbi. A la base de Wright-Patterson s'ha acatat un *statu quo* sorgit de l'agressió i de la neteja ètnica. Pot

ARXIU

una pau injusta generar una pau estable? Aquesta és ara la dramàtica incògnita que encara pesa sobre Bòsnia.

Fa la impressió que a Ohio s'ha culminat el penúltim esglaó de la configuració final de l'antiga Iugoslàvia. Però no l'últim. La fotografia sembla encara massa moguda. Rodovan Karadzic, el líder serbi de Bòsnia, pendent encara de ser sacrificat del tot per Slobodan Milosevic, ni tan sols vol que aquesta primera imatge, la de Dayton, sigui del tot.

Karadzic, una batalla perduda. Karadzic, que refusa l'autoritat del govern de Bòsnia sobre la ciutat de Sarajevo, sembla involucrat en una nova batalla, ja perduda abans de començar-la. Milosevic no sembla disposat a sacrificar el seus interessos l'endemà de la suspensió de les sancions contra el seu país.

Després d'haver "acceptat" a Belgrad la *pax americana*, Karadzic exigeix una "renegociació" del document relatiu a Sarajevo. Ha assegurat que els seu exèrcit es mantindrà en

Karadzic. Malgrat l'acord, el líder serbi exigeix una renegociació del document pel que fa a Sarajevo.

les seves posicions i amenaça els soldats de l'OTAN.

Però el cap de la diplomàcia de Belgrad, Milan Milutinovic, ha estat clar i contundent en una entrevista publicada fa pocs dies pel diari *Politika*: "Nosaltres podem discutir a París (seu oficial de la signatura de pau) unes altres qüestions, però en cap cas els documents signats a Dayton. Encara que hi pugui haver desequilibrats que no vulguin acceptar la pau".

El terme "desequilibrats" anava reservat, sens dubte, tant a Karadzic com al general Ratko Mladic, el qual ha assegurat que el seu exèrcit "no abandonarà els serbis de Sarajevo". Milutinovic, present en les negociacions de Dayton, confirmava així que Belgrad vol cooperar estretament amb Washington. Milosevic no té ara cap més elecció sinó la d'imposar la seva voluntat als serbis de Bòsnia. S'hi juga la reimposició de les sancions, la suspensió de les quals li ha permès de llançar un ambiciós programa de reconstrucció econòmica.

Belgrad haurà de procurar ara que Mladic i Karadzic, perseguits com a criminals de guerra pel Tribunal Internacional de l'Haia, no ocupin càrrecs polítics al si dels futurs òrgans de Bòsnia-Hercegovina, com es va establir a Dayton. I, això ja és més difícil, mirar de "cooperar" amb el Tribunal per detenir-los.

De totes maneres, i Karadzic forma part del paquet, Milosevic vol escombrar el passat. Més senyals inequívocs: el president serbi va destituir la setmana passada les dues principals veus cantants de la croada nacionalista sèrbia, Borisav Jovic i Mihailo Markovic. Des del partit Socialista de Sèrbia, fill de la Lliga dels Comunistes de Iugoslàvia, aquests dos homes van ser vitals en l'arquitectura agressiva de Milosevic.

El president serbi vol córrer molt. Però a Sarajevo ningú no oblidarà que aquest home va ser inclòs per Washington en la llista de possibles criminals de guerra. **Eduard Sanjuan**

Un test per a l'OTAN i Rússia

L'OTAN i Rússia es troben en plena definició de les regles de la seva futura cooperació militar a Bòsnia per a garantir els acords de pau, una operació test que servirà de precedent en la recerca d'una nova arquitectura de la seguretat a Europa.

El ministre rus de defensa, Pàvel Gràtxov va i ve a la seu de l'Aliança Atlàntica de Brussel·les per trobar-se amb el secretari de Defensa nord-americà, William Perry, i els seus homòlegs europeus.

L'objectiu principal de les entrevistes ha estat l'estudi de les fórmules d'incorporació de les tropes russes en l'operació Esforç Concertat. Moscou podria enviar-hi fins a 5.000 soldats –1.500 dels quals combatents i els altres especialitzats en logística–, que s'haurien d'incorporar en una divisió nord-americana al nord de Bòsnia, tot mantenint el comandament d'un general rus.

El fet que sigui Gràtxov mateix qui vagi a Brussel·les per coordinar l'acoblament rus en una operació que mourà uns 60.000 soldats, dona fe de la importància donada a Bòsnia en la seguretat d'Europa i en el futur de l'OTAN i de les seves relacions amb Rússia.

Serà, en efecte, la primera vegada després de la Segona Guerra Mundial que militars russos i militars de l'OTAN treballaran conjuntament en una mateixa missió no simulada. Aquesta cooperació, l'esperen a Occident com el manà, després de la gelor entre l'OTAN i Rússia, que s'oposa a la voluntat de l'Aliança d'entendre's amb els antics satèl·lits de la Unió Soviètica.

Condicions difícils. La combinació de tropes de l'OTAN amb les tropes russes no deixa de ser un autèntic desafiament. Una missió, la de Bòsnia, ben diferent de la de les maniobres conjuntes que russos i nord-americans tot just han començat a posar en pràctica.

En unes condicions meteorològiques molt difícils, amb el perill real de centenars de milers de mines enterrades per tot Bòsnia, les tropes conjuntes hauran d'afrontar probablement atemptats terroristes. Una estratègia que poden adoptar alguns grups que voldran beneficiar-se de la fragilitat del procés de pau.

Tot i aquest context, l'èxit de l'operació sembla primordial per a l'OTAN, que es juga novament el futur a Bòsnia i que es veu obligada a demostrar la seva eficàcia en les crisis posteriors a la guerra freda. **E. S.**